

Bedriftsdemokratinemndas protokoll 1/03

Historisk arkiv

Publisert under: Regjeringen Solberg

Utgiver: Sosialdepartementet

Dato: 27.03.2003

Møte i Bedriftsdemokratinemnda torsdag 27. mars 2003

Tilstede:

Gudmund Knudsen

Liv Synnøve Taraldsrud

Espen Johannessen

Ingebjørg Harto

Nicolay Skarning

Gro Granden

Jakob Wahl

Fra sekretariatet møtte Kristoffer Wibe Koch og Anne Karine Gjefsen

Møtet varte fra kl. 1200 til 1400

Vedtak ble truffet i følgende saker:

Sak 02/30 Merkantildata ASA

Sak 02/39 Findexa AS

Sak 02/45 BaneTele AS

Sak 02/46 ZebSign AS

Sak 03/01 Jøtul ASA

Sak 03/02 Enøksenteret Agder AS

Sak 03/03 A-pressen ASA

Sak 03/06 Aker Brevik AS

1 Godkjenning av møteinnkalling

Innkallingen til møtet i Bedriftsdemokratinemnda 27. mars 2003 ble godkjent.

2 Godkjennelse av delegasjonsvedtak

Delegasjonsvedtaket ble godkjent.

3 Valg av arbeidsutvalg

Som medlemmer av nemndas arbeidsutvalg for perioden ble i tillegg til nemndas leder Gudmund Knudsen, Ingebjørg Harto, NHO og Gro Granden, LO valgt.

7 Sak 02/46 ZebSign AS

I brev 12. desember 2002 fremsetter ZebSign AS krav om at valget av ansattes representanter til styret i ZebSign AS, avholdt 28. november 2002, må kjennes ugyldig.

Klagen gjelder flere forhold rundt forberedelsen til og gjennomføringen av valget av ansattes representanter til styret i selskapet. Valgklagen er sendt direkte til Bedriftsdemokratinemnda fordi det ikke er opprettet valgstyre i forbindelse med valget.

De ansatte hevder i sin uttalelse til Bedriftsdemokratinemnda at valget har vært utført på en slik måte at hensynet til en rettferdig saksbehandling der alle ansatte har fått delta i vurderingen av kandidater og fremgangsmåte for valget, er ivaretatt. Valget må derfor være gyldig.

Klager anfører for det første at det ikke ble opprettet valgstyre i tråd med representasjonsforskriften § 12 i forbindelse med gjennomføringen av valget. De ansatte viser til at valgstyre ikke ble opprettet fordi deres krav om styrerepresentasjon ble avvist av styret.

Klager anfører for det andre at fristene i § 12 om kunngjøringen av valgdatoen to måneder før valget, fristen for å fremsette krav om forholdstallsvalg og å komme med forslag til kandidater ikke ble fulgt. De ansatte hevder på sin side at

prosessen har vært åpen for alle og at alle dermed blant annet har hatt anledning til å foreslå kandidater.

Videre anfører klager at valget ikke er gjennomført i tråd med kravet til hemmelig valg i representasjonsforskriften § 9 ettersom det var anledning til å stemme via åpen e-post. De ansatte viser til at de stemmer som ble mottatt på e-post ble notert på en anonym lapp og lagt i valgurnen.

Klager anfører også at grunnlaget for de ansattes rett til representasjon i selskapets styre ville bortfalt dersom representasjonsforskriftens valgeregler hadde blitt fulgt fordi nedbemanningsprosessen senere medførte at antallet ansatte ble redusert. Det vises til at åtte ansatte har undertegnet sluttavtale. Disse er fritatt for arbeidsplikten og det fremgår av sluttavtalen at arbeidsforholdet reelt sett opphører ved fratreden. Det skal utbetales lønn i fem måneder. Det fremgår videre at de ansatte dette gjelder fortsatt har et formelt ansettelsesforhold til selskapet.

Bedriftsdemokratinemnda viser til at klageren er klageberettiget og har rettslig klageinteresse, jf. representasjonsforskriften § 42 andre ledd, første og andre punktum.

Valget ble gjennomført 28. november 2002. Klagen ble fremsatt 12. desember 2002. Klagefristen er 14 dager, jf. representasjonsforskriften § 42 tredje ledd. Klagen er dermed fremsatt innen fristen.

Valgklagen er sendt direkte til Bedriftsdemokratinemnda. Etter representasjonsforskriften § 42 fjerde ledd første punktum skal klagen leveres

valgstyret. Ettersom det i denne saken ikke er opprettet valgstyre, tar nemnda saken til behandling direkte.

Realitetsspørsmålet:

Det første spørsmålet som må avgjøres er hvorvidt de ansatte hadde krav på representasjon i styret i ZebSign AS og om kravet er gyldig fremsatt. Dersom dette ikke er tilfellet vil de ansatte ikke ha rett til styrerepresentasjon og det vil derfor heller ikke være nødvendig å ta stilling til valgklagen.

Det følger av aksjeloven § 6-4 første ledd at de ansatte har krav på styrerepresentasjon i selskapets styre dersom selskapet har flere enn 30 ansatte. De ansatte må fremsette krav om styrerepresentasjon i samsvar med reglene i representasjonsforskriften § 8. Det er antallet ansatte på tidspunktet for fremsettelsen av kravet som er avgjørende for om grensen for å kunne kreve representasjon etter aksjeloven 6-4 første ledd jf. representasjonsforskriften § 8 er nådd. Kravet om styrerepresentasjon kan i henhold til § 8 enten fremsettes skriftlig med underskrift av minst halvparten av de ansatte i selskapet, jf. første ledd. Alternativt kan det de ansatte gi uttrykk for kravet gjennom avstemning. Et flertall av de ansatte må da ha stemt for kravet om styrerepresentasjon. Avstemningen arrangeres etter forskriftsbestemmelsen av bedriftsutvalget eller en eller flere lokale fagforeninger dersom det ikke er bedriftsutvalg i selskapet. Selskapet skal ha anledning til å delta i avviklingen av avstemningen og resultatet skal føres inn i en protokoll som undertegnes av en representant for selskapet og en representant for de ansatte eller eventuelt en representant for fagforeningen dersom denne har arrangert avstemningen.

De ansatte fremsatte krav om styrerepresentasjon både ved brev 13. november 2002 på bakgrunn av avstemning og ved protokoll av 28. november etter avstemning samme dag. Det fremgår av dokumentasjonen i saken at det totalt

var 31 ansatte i selskapet per 28. november. Kravet til antall ansatte i aksjeloven § 6-4 første ledd jf. representasjonsforskriften § 2 må derfor anses oppfylt.

Kravet av 13. november ble fremsatt av på vegne av de ansatte etter at det var gjennomført avstemning over e-post arrangert av en av de ansatte. Kravet av 28. november ble også gjennomført ved avstemning over e-post. Denne avstemningen ble arrangert av de ansatte etter allmøtet. Verken avstemningen 13. november eller 28. november ble arrangert av bedriftsutvalget eller lokale fagforeninger slik representasjonsforskriften § 8 bestemmer. I telefonsamtale mellom ansatt Kristian Bergem og Bedriftsdemokratinemndas sekretariat 17. mars 2003 fremkommer det at avstemningen ble arrangert av de ansatte direkte. Videre kunne det opplyses at det ikke finnes lokale fagforeninger i selskapet. Det fremgår av det som er sagt at det synes som om avstemningen ikke er gjennomført fullt ut i samsvar med reglene i § 8 hvoretter valget enten skal arrangeres av bedriftsutvalget eller lokale fagforeninger. På basis av opplysningene i saken er det imidlertid uklart om det er lokale fagforeninger ved bedriften og nemnda har heller ikke opplysninger om bedriften har bedriftutvalg. På den annen side viser den gjennomførte avstemningen at et klart flertall av de ansatte står bak kravet om styrerepresentasjon. På denne bakgrunn finner nemnda ikke å legge avgjørende vekt på at avstemningen ikke har vært arrangert strengt i samsvar med reglene i § 8. Nemnda legger med dette til grunn at det er fremsatt et gyldig krav.

Nemnda går så over til å behandle klagers anførsler i saken:

I denne saken ble det ikke opprettet valgstyre ettersom ansattes krav om styrerepresentasjon ble avvist av selskapets styre. De ansatte fortsatte likevel valgforberedelsene. I tilfeller hvor styrerepresentasjon ikke er etablert, og de ansatte står overfor sitt første valg, skal valgstyret oppnevnes av bedriftsutvalget. I selskaper som ikke har bedriftsutvalg, skal daglig leder oppnevne valgstyret sammen med de ansattes tillitsvalgte jf representasjonsforskriften § 12 andre

ledd. Dersom ledelsen mente at det ikke burde velges ansattrepresentanter i selskapets styre, kunne selskapet søkt Bedriftsdemokratineemnda om dispensasjon etter representasjonsforskriften § 5. Ansvar for å opprette valgstyret tilligger etter dette ledelsen i selskapet og det kan derfor etter Bedriftsdemokratineemndas mening ikke gå utover de ansatte at ledelsen ikke har medvirket i tråd med reglene.

Det avgjørende for valgets gyldighet må være om valget ellers er skjedd i tråd med saksbehandlingsreglene i representasjonsforskriften. Formålet med disse reglene er å sikre at valg gjennomføres på en betryggende måte.

Bedriftsdemokratineemnda viser videre til at valgdatoen i henhold til § 12 femte ledd skal kunngjøres med en frist på to måneder. Etter § 12 sjette ledd skal fristen for å kreve forholdstallsvalg kunngjøres og etter § 12 niende ledd skal det senest fire uker før valgdagen kunngjøres om valget skal skje som flertallsvalg eller forholdstallsvalg og samtidig oppfordres til å sende forslag på medlemmer. Disse bestemmelsene er ikke fulgt og det er dermed gjort feil i forberedelsen til valget. Klager får derfor medhold på dette punkt.

Etter forskriften § 9 andre ledd skal avstemningen skje hemmelig. Bedriftsdemokratineemnda mener at det ikke skulle vært anledning til å avgi stemme over åpen e-post og at slike stemmer burde vært forkastet. Det må anses som en grov feil at dette ikke er blitt gjort. Klager gis medhold på dette punkt.

Selv om det ikke er påberopt av klager, viser nemnda til at det også er gjort andre feil i forbindelse med forberedelsen til og gjennomføringen av valget. Det er i valgforberedelsene ikke lagt ut liste over hvem som har stemmerett. Etter representasjonsforskriften § 12 femte ledd skal slik liste foreligge samtidig som kunngjøring av valgdatoen. Det skal da vurderes hvem som har stemmerett etter

kravene i forskriften § 10. Etter denne bestemmelsen har alle som har vært ansatt i selskapet i minst tre måneder på valgdagen stemmerett. Dette gjelder også daglig leder med mindre vedkommende er valg inn som styremedlem på vegne av aksjonærene. Det opplyses i telefonsamtale mellom advokat Trond Stang og Bedriftsdemokratineemnda at administrerende direktør ikke er styrerepresentant. Administrerende direktør hadde derfor stemmerett ved valget.

Det er i forberedelsene til valget videre ikke kunngjort senest fire uker før om valget skal skje som flertalls- eller forholdstallsvalg, jf. representasjonsforskriften § 12 niende ledd eller

informert om muligheten for å kreve at valget skal skje i valgkretser, jf. representasjonsforskriften § 12 sjette ledd, jf. § 15.

I henhold til § 12 tiende ledd skal valgstyret avgjøre om forslagene til kandidater er overenstemmende med loven. Det må da vurderes om kravene til valgbarhet i § 11 er oppfylt. I telefonsamtale mellom Bedriftsdemokratineemnda og ansatt Kristian Bergem 10. mars 2002 opplyses det at kandidat Claus Fritzner ble ansatt i april 2002. Fritzner har dermed ikke vært ansatt i selskapet i ett år slik § 11 krever. Fritzner ble senere valgt som styremedlem. Dette innebærer at den valgte faste representanten ikke var valgbar ved valget med mindre det er gitt dispensasjon fra kravet om ett års ansettelsestid, jf. representasjonsforskriften § 5, jf. § 11.

Det ble ikke utarbeidet stemmesedler påført kandidatenes navn. De ansatte skulle gjøre seg kjent med kandidatene på forhånd og ved valget selv skrive navnet som fikk deres stemme. Dette er ikke i tråd med representasjonsforskriften § 13.

Det ble kun gjennomført valg på to personer, en fast representant og en vararepresentant. I henhold til representasjonsforskriften § 18 skal det velges like mange vararepresentanter som det velges medlemmer med et tillegg på to. Dette betyr at dersom det skal velges en fast representant skal det velges tre vararepresentanter.

Det skulle ved valget kun stemmes på en enkelt kandidat. Antallet stemmer avgjorde deretter hvem som ble valgt inn som fast og hvem som ble valgt inn som vararepresentant. Dette er ikke i samsvar med reglene i § 13 femte ledd hvor det skal avgis stemme på inntil det antall medlemmer, observatører og varamedlemmer som skal velges.

Etter Bedriftsdemokratinemndas oppfatning har feilene ved forberedelsen og gjennomføringen av valget vært så mange at de samlet kan ha hatt betydning for resultatet. Nemnda finner derfor at valget må oppheves i sin helhet. Det må derfor avholdes nytt valg. Bedriftsdemokratinemnda forutsetter at slikt valg blir gjennomført i samsvar med reglene i representasjonsforskriften så snart som mulig.

Klager anfører at de ansatte på grunn av reduksjon av antallet ansatte, ikke ville hatt krav på styrerepresentasjon på det tidspunkt valget skulle vært avholdt dersom reglene i representasjonsforskriften ble fulgt. Det opplyses i klagen at åtte ansatte har undertegnet sluttavtale slik at det etter dette kun er ca 22 ansatte igjen i selskapet (vedlegg 6). Imidlertid erkjennes det at disse fortsatt (per 23. desember) har et ansettelsesforhold til selskapet men at de er løst fra arbeidsplikten. Klager hevder derfor at disse ikke lenger er ansatt i selskapet og viser i den forbindelse til representasjonsforskriften § 1 h hvor begrepet "ansatt" er definert som "person som arbeider i selskapet..." Det hevdes derfor at

ettersom disse ikke faktisk utfører arbeid i selskapet, kan de heller ikke være ansatt.

Til dette må bemerkes at det er antallet ansatte på det tidspunktet kravet om styrerepresentasjon etter representasjonsforskriften § 2 fremsettes som er avgjørende for vurderingen av om det er tilstrekkelig mange ansatte i selskapet til å få styrerepresentasjon. Det fremkommer av dokumentasjonen innsendt til nemnda at det var 31 ansatte i selskapet ved fremsettelsen av kravet om representasjon. Som nevnt over legger nemnda til grunn at det er fremsatt et gyldig krav. Klager gis derfor ikke medhold på dette punkt. Dersom selskapet mener at det ikke bør være styrerepresentasjon for de ansatte må de søke Bedriftsdemokratinemnda om dispensasjon fra dette kravet.

Bedriftsdemokratinemnda fatter slikt

vedtak:

"I medhold av aksjeloven § 6-4 fjerde ledd jf. representasjonsforskriften § 42 tas klagen fra ZebSign AS til følge.

Valget av de ansattes representanter til styret i ZebSign AS oppheves.

Nytt valg avholdes i samsvar med lovens og representasjonsforskriftens regler."